REZOLUCIJA (EU) 2022/1835 EUROPSKOG PARLAMENTA

od 4. svibnja 2022.

s primjedbama koje su sastavni dio Odluke o razrješnici za izvršenje proračuna Zajedničkog poduzeća Shift2Rail (sada Zajedničko poduzeće za europsku željeznicu) za financijsku godinu 2020.

EUROPSKI PARLAMENT,

— uzimajući u obzir svoju Odluku o razrješnici za izvršenje proračuna Zajedničkog poduzeća Shift2Rail za financijsku godinu 2020.,

— uzimajući u obzir članak 100. Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

— uzimajući u obzir mišljenje Odbora za promet i turizam,

— uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A9-0069/2022),

A budući da je Zajedničko poduzeće Shift2Rail („Zajedničko poduzeće") osnovano u lipnju 2014. na razdoblje od 10 godina Uredbom Vijeća (EU) br. 642/2014 ([1]);

B budući da su članovi osnivači Europska unija, koju predstavlja Komisija, i partneri iz željezničkog sektora (ključni dionici, uključujući proizvođače željezničke opreme, željezničke prijevoznike, upravitelje infrastrukture i istraživačke centre) te da drugi subjekti mogu sudjelovati u Zajedničkom poduzeću u svojstvu pridruženih članova; budući da doprinosi članova koji nisu Unija ne bi trebali biti ograničeni samo na pokrivanje administrativnih troškova i sufinanciranja potrebnog za provedbu aktivnosti istraživanja i inovacija, nego bi se također trebali odnositi na dodatne aktivnosti;

C budući da su glavni ciljevi Zajedničkog poduzeća doprinijeti ostvarenju jedinstvenog europskog željezničkog prostora i poboljšati atraktivnost, konkurentnost, održivost i integraciju europskog željezničkog sustava i tako, među ostalim, olakšati modalni prelazak s cestovnog i zračnog na željeznički promet;

D budući da je Zajedničko poduzeće u svibnju 2016. započelo sa samostalnim radom;

Općenito

1. napominje da na temelju izvješća Revizorskog suda o godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Zajedničkog poduzeća za financijsku godinu 2020. („izvješće Revizorskog suda") godišnja računovodstvena dokumentacija u svim bitnim aspektima vjerno prikazuje financijsko stanje Zajedničkog poduzeća na dan 31. prosinca 2020., kao i rezultate poslovanja, novčane tokove i promjene u neto imovini za godinu završenu tim danom u skladu s Financijskom uredbom Zajedničkog poduzeća i računovodstvenim pravilima koja je donio računovodstveni službenik Komisije; nadalje, konstatira da su prema izvješću Revizorskog suda transakcije povezane s godišnjom računovodstvenom dokumentacijom zakonite i pravilne u svim bitnim aspektima;

2. napominje da, za razdoblje propisano Uredbom, najveći mogući doprinos Unije aktivnostima Zajedničkog poduzeća iznosi 450 000 000 EUR (uključujući doprinose EFTA-e), a isplaćuje se iz programa Obzor 2020.; napominje da ostali članovi Zajedničkog poduzeća koji nisu Unija (industrijska grupacija) doprinose sredstvima u iznosu od najmanje 470 000 000 EUR, od čega najmanje 350 000 000 EUR čine doprinosi za operativne aktivnosti Zajedničkog poduzeća, a najmanje 120 000 000 EUR čine doprinosi u naravi za dodatne aktivnosti Zajedničkog poduzeća;

3. napominje da u istraživačkim i inovacijskim aktivnostima Zajedničkog poduzeća ukupno sudjeluje više od 400 javnih i privatnih subjekata koji predstavljaju željeznički sektor; nadalje, primjećuje da je 2020. zabilježen porast suradnje u državama članicama, kao i s međunarodnim stranama, primjer čega je potpisivanje memoranduma o razumijevanju s baskijskom regijom, zasebnog memoranduma s Kanadskim konzorcijem za istraživanja i inovacije u području gradskog prijevoza (engl. *Canadian Urban Transit Research & Innovation Consortium*) te još jednog sa Stalnim tajništvom Prometne zajednice 2020.;

([1]) Uredba Vijeća (EU) br. 642/2014 od 16. lipnja 2014. o uspostavi zajedničkog poduzeća Shift2Rail (SL L 177, 17.6.2014., str. 9.).

Upravljanje proračunom i financijama

4. prima na znanje da je konačni raspoloživi proračun za 2020. (uključujući ponovno unesena neiskorištena odobrena sredstva iz prethodnih godina, namjenske prihode i preraspodjelu sredstava u sljedeću godinu) obuhvaćao odobrena sredstva za preuzimanje obveza u iznosu od 89 711 000 EUR i odobrena sredstva za plaćanje u iznosu od 80 289 000 EUR; prima na znanje da je 2020. stopa korištenja za raspoloživa odobrena sredstva za preuzimanje obveza iznosila 94 %, a za plaćanje 76 %;

5. konstatira da je raspoloživi aktivni proračun Zajedničkog poduzeća za Obzor 2020. godine 2020. iznosio 84 081 000 EUR u odobrenim sredstvima za preuzimanje obveza i 75 779 000 milijuna EUR u odobrenim sredstvima za plaćanje; nadalje, prima na znanje, na temelju izvješća Revizorskog suda, da je krajem 2020. Zajedničko poduzeće izvršilo 100 % odobrenih sredstava za preuzimanje obveza i 80 % odobrenih sredstava za plaćanje za projekte u okviru programa Obzor 2020.; primjećuje da je u usporedbi s 2019. zabilježen pad stope izvršenja za operativna odobrena sredstva za plaćanje (88 %) jer do kraja 2020. nije bilo moguće potpisivanje jednog ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava dodijeljenog u okviru poziva na podnošenje prijedloga za 2020., zbog čega je provedba povezanog pretfinanciranja morala biti odgođena;

6. napominje da je na kraju 2020. ukupni potvrđeni doprinos privatnih članova iznosio 131 181 000 EUR, od čega ukupno 9 238 000 EUR u novčanim doprinosima i 121 942 000 EUR u potvrđenim doprinosima u naravi, uz dodatni doprinos u naravi za dodatne aktivnosti u iznosu od 204 806 156 EUR (na dan 31. siječnja 2021.), u usporedbi s ukupnim novčanim doprinosom Unije od 297 741 000 EUR (na kraju 2020.);

7. primjećuje da se u svim zajedničkim poduzećima primjenjuju različiti postupci za izračunavanje doprinosa u naravi i poziva na njihovo usklađivanje;

Uspješnost

8. primjećuje da je Upravni odbor Zajedničkog poduzeća u srpnju 2020. za financiranje odabrao 19 prijedloga podnesenih u okviru poziva za 2020. objavljenog u siječnju 2020. na temelju izmijenjenog godišnjeg plana rada za 2020.; konstatira da je 2020. dodijeljeno 19 ugovora za dodjelu bespovratnih sredstava u ukupnoj vrijednosti od približno 147 700 000 EUR, od čega je njih 18 potpisano; primjećuje da je, na zahtjev Konzorcija te uzimajući u obzir potrebu za reorganizacijom dodijeljenih sredstava u okviru projekta među radnim paketima, potpisivanje jednog ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava odgođeno za 2021.; napominje da su ukupno 242 sudionika, od čega su njih 29 % predstavljala mala i srednja poduzeća (MSP-ovi) u projektima na temelju otvorenih poziva, odabrana za financiranje u 19 tema u području istraživanja i inovacija u okviru poziva za 2020. te da su prijave podnijeli podnositelji iz 30 zemalja, od čega je za financiranje odabrano 19 država članica i tri zemlje povezane s Okvirnim programom Obzor 2020.;

9. pohvaljuje mjere koje je Zajedničko poduzeće poduzelo kako bi ograničilo kašnjenja u projektima nakon krize prouzročene bolešću COVID-19; napominje da su zbog krize prouzročene bolešću COVID-19 neka plaćanja prvotno predviđena za 2020. godinu dospjela tek 2021.; u tom pogledu napominje da je Zajedničko poduzeće iskoristilo glavu 4. u svojem proračunu u skladu sa svojim financijskim pravilima;

10. konstatira da su krajem 2020. u tijeku bila 72 projekta (36 poziva za članove i 36 otvorenih poziva): 55 projekata raspodijeljeno je na pet inovacijskih programa, devet projekata odnosi se na međusektorske aktivnosti, a osam projekata je u okviru Inovacijskog programa X;

11. konstatira da se Zajedničko poduzeće koristi zajedničkim ključnim pokazateljima uspješnosti za Obzor 2020. i međusektorska pitanja te vlastitim posebnim ključnim pokazateljima uspješnosti, primjerice o učinkovitosti sustava željezničkog prometa; napominje da je Zajedničko poduzeće 2020. nastavilo s radom na održavanju „Modela za predviđanje učinka Zajedničkog poduzeća Shift2Rail do 2030.” i da je osiguralo njegovo sljedeće izdanje, koje proizlazi iz ažuriranja podataka dobivenih u okviru različitih projekata i tehnoloških demonstratora;

12. pohvaljuje činjenicu da Zajedničko poduzeće od 2018. kontinuirano podnosi izvješća o svom doprinosu postizanju ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda, a posebno o svom doprinosu smanjenju troškova životnog ciklusa sustava željezničkog prijevoza;

13. primjećuje da je Program Zajedničkog poduzeća Shift2Rail do kraja 2020. ostvario ključne etape u smislu provedbe jer su gotovo sva sredstva Zajedničkog poduzeća dodijeljena za aktivnosti Programa Shift2Rail te je dovršeno najmanje 60 % Programa Shift2Rail u cilju dosezanja razine tehnološke spremnosti 6./7. u pogledu operativnog prikaza, čije je zaključenje predviđeno za 2023. godinu;

14. konstatira da se ukupna vrijednost aktivnosti provedenih tijekom 2020. procjenjuje na 119,4 milijuna EUR, od čega su 110,3 milijuna EUR ostvarili članovi koji nisu Unija;

15. konstatira da bi trenutačne aktivnosti Zajedničkog poduzeća mogle biti prikazane tijekom 2022. i 2023., čime će se zajamčiti pravilan postupni prestanak i početak između dvaju programa u okviru Zajedničkog poduzeća za europsku željeznicu, nasljednika Zajedničkog poduzeća Shift2Rail; primjećuje da tehnološki demonstratori Zajedničkog poduzeća predstavljaju temelje za sustavniju preobrazbu željeznica, čiji su strateški pokretači Komisijin europski zeleni plan, program digitalizacije te, odnedavno, Strategija održive i pametne mobilnosti; primjećuje da je Zajedničko poduzeće tijekom proljeća 2020. pružilo dodatnu potporu razvoju studije o nasljedniku Zajedničkog poduzeća Shift2Rail, Zajedničkom poduzeću za europsku željeznicu (EU-Rail), te da je Zajedničko poduzeće nakon podnošenja prve inačice studije u prosincu 2019. tijekom prve polovice 2020. nastavilo koordinirati različite doprinose; primjećuje da je Komisija u kolovozu 2020. objavila poziv za iskazivanje interesa upućen subjektima koji žele postati kandidati za osnivače Zajedničkog poduzeća za europsku željeznicu;

16. potiče Zajedničko poduzeće da razvija, integrira, demonstrira i validira inovativne tehnologije i rješenja kako bi se uklonile preostale tehničke prepreke koje koče interoperabilnost željezničkog sektora, ali i uvođenje proizvoda i učinkovitost; osim toga, potiče Zajedničko poduzeće na smanjenje negativnih eksternalija u bliskoj suradnji s dionicima cijelog željezničkog lanca vrijednosti, posebice MSP-ovima, centrima za istraživanje i tehnologiju te sveučilištima;

17. ističe da je potrebno dodatno razvijati sinergije između novog partnerstva i postojećih mehanizama financiranja te u potpunosti iskoristiti mogućnosti za financiranje projekata u okviru programa Unije kao što su Instrument za povezivanje Europe, program Digitalna Europa, Europski fond za regionalni razvoj i Kohezijski fond, kao i InvestEU;

18. prima na znanje da je u godišnjem izvješću o radu Zajedničkog poduzeća za 2020., u pogledu rodne ravnoteže u pokazateljima za praćenje Obzora 2020., Zajedničko poduzeće imalo isti postotak žena u upravnom odboru kao i prošle godine, odnosno 16 %, dok su one činile 33 % predstavnika Zajedničkog poduzeća i 33 % članova znanstvenog odbora; žali zbog toga što su podaci koji se odnose na žene jednaki u usporedbi s prethodnom godinom 2019.;

19. sa zabrinutošću primjećuje izazove za zaposlenike povezane s pandemijom bolesti COVID-19; pozdravlja činjenicu da je Zajedničko poduzeće prvi put provelo anketu među osobljem i da je izrađen akcijski plan koji obuhvaća uspostavu „programa osposobljavanja za dobrobit osoblja” kojime bi se osoblju pružila potpora tijekom pandemije bolesti COVID-19; traži od uprave da osigura uspostavu odgovarajućih struktura potpore za psihološku dobrobit osoblja;

Osoblje i javna nabava

20. primjećuje da su, uzimajući u obzir izvanredno zapošljavanje privremenog ugovornog djelatnika u svrhu zamjene privremenog djelatnika, na dan 31. prosinca 2020. bila popunjena 24 radna mjesta, koja su obuhvaćala dva upućena nacionalna stručnjaka, pet privremenih djelatnika i 16 ugovornih djelatnika, što je u skladu s planom radnih mjesta; primjećuje da je Zajedničko poduzeće po prvi puta provelo anketu među osobljem u svrhu mjerenja sudjelovanja osoblja i praćenja mjere u kojoj je prethodno definirani okvir unutarnje kontrole Zajedničkog poduzeća već bio ugrađen u ponašanje osoblja;

21. konstatira da je Zajedničko poduzeće 2020. u svrhu osiguranja dobrog financijskog upravljanja, u mjeri u kojoj je to bilo moguće, upotrebljavalo sporazume o razini usluga s relevantnim službama Komisije i agencijama EU-a (IKT, osposobljavanje, obračun plaća, misije, nadoknada troškova stručnjacima, privremeno osoblje itd.) te je sudjelovalo u međuinstitucijskim okvirnim ugovorima (npr. u području IT-a, revizija, uredskog namještaja, osiguranja, usluga upravljanja ljudskim resursima) potpisivanjem memorandumâ o razumijevanju te je, osim toga, Zajedničko poduzeće vodilo okvirne ugovore među zajedničkim poduzećima ili je sudjelovalo u njima (npr. IT usluge i usluge zaštite podataka), također u svrhu povećanja sinergija; nadalje, prima na znanje da je Zajedničko poduzeće 2020. pokrenulo svoj prvi poziv za nagrade, u okviru programa Obzor 2020.;

Unutarnja revizija

22. konstatira da je 2019. služba za unutarnju reviziju provela reviziju postupka dodjele bespovratnih sredstava te da je 2020. Zajedničko poduzeće poduzelo mjere na temelju svojeg akcijskog plana u svrhu provedbe četiriju važnih preporuka koje su dali revizori; nadalje, primjećuje da je služba za unutarnju reviziju u listopadu 2020. na temelju dodatne dostavljene dokumentacije potvrdila da smatra da su prve tri preporuke provedene te da je u siječnju 2021. smatrala da su sve preporuke provedene;

23. nadalje, primjećuje da je služba za unutarnju reviziju 2020. provela dubinsku procjenu rizika u Zajedničkom poduzeću u svrhu izrade novog strateškog plana za unutarnju reviziju za razdoblje 2021. – 2023.;

Unutarnja kontrola

24. iz izvješća Revizorskog suda prima na znanje da je Zajedničko poduzeće 2020. uspostavilo pouzdane postupke *ex ante* kontrole koji se temelje na pregledima financijske i operativne dokumentacije te da je provelo okvir unutarnje kontrole Komisije koji se temelji na 17 načela unutarnje kontrole; nadalje, primjećuje da je Zajedničko poduzeće u svrhu godišnje samoprocjene i praćenja djelotvornosti aktivnosti kontrole koje je propisala funkcija unutarnje kontrole izradilo relevantne pokazatelje za sva načela unutarnje kontrole i povezane značajke;

25. primjećuje da je Odlukom br. 7/2018 Upravnog odbora o donošenju pravila o sprečavanju sukoba interesa i postupanju u takvim slučajevima, koja se primjenjuje na tijela Zajedničkog poduzeća, propisano da se na mrežnom mjestu Zajedničkog poduzeća objavljuju ažurirani životopisi i izjave o nepostojanju sukoba interesa članova Upravnog odbora; na temelju izvješća Revizorskog suda konstatira da, s obzirom na to da je tek nekoliko članova Upravnog odbora propisno dostavilo tražene informacije, do kraja 2020. nije bilo moguće objaviti nijednu izjavu o nepostojanju sukoba interesa te je objavljena tek polovica životopisa; na temelju odgovora Zajedničkog poduzeća prima na znanje da je Zajedničko poduzeće nekoliko puta podsjetilo članove Upravnog odbora da podnesu izjave o nepostojanju sukoba interesa koje nedostaju, da je u lipnju 2021. i dalje nedostajalo 28 % životopisa i izjava o nepostojanju sukoba interesa (12 od 43 trenutačno aktivnih predstavnika) te da je članovima Upravnog odbora predstavljeno izvješće o statusu te im je objašnjeno da se za svakog člana koji nije ispunio zahtjeve u pogledu izjave o nepostojanju sukoba interesa i životopisa smatra da se de facto nalazi u situaciji sukoba interesa, što vodi do isključenja iz postupka donošenja odluka Upravnog odbora; poziva Zajedničko poduzeće da tijelo nadležno za davanje razrješnice obavještava o razvoju događaja u tom pogledu;

26. na temelju izvješća Revizorskog suda primjećuje da je Zajednička služba Komisije za reviziju odgovorna za *ex post* revizije plaćanja koja je Zajedničko poduzeće izvršilo u okviru programa Obzor 2020. te da je na temelju rezultata *ex post* revizija dostupnih krajem 2020. Zajedničko poduzeće izvijestilo o reprezentativnoj stopi pogreške od 2,9 % i stopi preostale pogreške od 1,99 % za projekte u okviru programa Obzor 2020. (poravnanje i završna plaćanja); iz prijedloga Komisije o uredbi o programu Obzor 2020. prima na znanje da je krajnji cilj preostale razine pogreške pri zaključenju programa, nakon što se uzme u obzir financijski učinak svih revizija, korektivnih mjera i mjera povrata, dosegnuti razinu koja je što bliža razini od 2 %;

27. primjećuje da je 2020. Zajedničko poduzeće izvršilo preispitivanje svojih aktivnosti u području istraživanja i inovacija u okviru trećeg postupka kontrole, kojim su uzeti u obzir rezultati i izvješća dostavljeni u okviru godišnjih preispitivanja aktivnih projekata koje koordiniraju ostali članovi te da se putem tog postupka istodobno pobrinulo za pravilnu primjenu preporuka iznesenih tijekom prethodnog postupka kontrole;

28. konstatira da je Zajedničko poduzeće nastavilo s provedbom strategije Zajedničkog poduzeća Shift2Rail za borbu protiv prijevara 2017. – 2020., koja predstavlja prilagođenu strategiju za borbu protiv prijevara komplementarnu strategiji programa Obzor 2020., da se, u skladu sa strategijom, za izvješćivanje o rezultatima aktivnosti sprečavanja i otkrivanja prijevara koristi pet pokazatelja te da akcijski plan za provedbu strategije obuhvaća različite faze ciklusa borbe protiv prijevara (sprečavanje, otkrivanje, istraga i korektivne mjere); nadalje, primjećuje da su 2020. razina osviještenosti o prijevarama i rizici od prijevara obuhvaćeni anketom provedenom među osobljem nakon donošenja revidiranog okvira unutarnje kontrole, odnosno procjene rizika;

29. konstatira da je Revizorski sud u okviru kontrola operativnih plaćanja proveo reviziju nasumično uzorkovanih plaćanja u okviru programa Obzor 2020. izvršenih 2020. na razini krajnjih korisnika kako bi potkrijepio stope pogreške iz *ex post* revizije te da je detaljnim revizijama u jednom slučaju otkrivena sustavna pogreška zbog primjene pogrešne metode za izračun prijavljenih troškova za osoblje, dok je u drugom slučaju otkriven sustavni nemjerljivi nedostatak u kontroli povezan s time što korisnik nije uspostavio sustav za potvrđivanje broja sati koji su prijavljeni kao sati rada na projektu; prima na znanje odgovor Zajedničkog poduzeća u pogledu nalaza iz izvješća o *ex post* reviziji, koju je krajem 2020. obavila Zajednička služba Komisije za reviziju, o tome da korisnik nije uspostavio postupak potvrđivanja iskazanih radnih sati, ali nisu zatraženi financijski ispravci te se u izvješću zaključuje da je, općenito govoreći, korisnikov sustav bilježenja radnog vremena pouzdan te da je korisnik potvrdio da će se uvesti poboljšanja sustava potvrđivanja iskazanih radnih sati; poziva Zajedničko poduzeće da tijelo nadležno za davanje razrješnice obavještava o razvoju događaja u tom pogledu;

30. naglašava da je u godišnjem izvješću Revizorskog suda o zajedničkim poduzećima EU-a za financijsku godinu 2020. Revizorski sud utvrdio trajne sustavne pogreške u troškovima osoblja koje su prijavili korisnici, posebno MSP-ovi i novi korisnici; naglašava da o tim pogreškama također redovito izvješćuju *ex post* revizije Zajedničke službe za reviziju i njezinih ugovornih revizora; naglašava da na stranici 39. tog izvješća Revizorski sud ističe da su pojednostavnjenje pravila Obzora 2020. za prijavljivanje troškova za osoblje i šira upotreba pojednostavljenih mogućnosti financiranja preduvjet za buduće okvirne programe istraživanja kako bi se stabilizirala stopa pogreške ispod praga značajnosti; potiče Zajedničko poduzeće da ojača svoje sustave unutarnje kontrole s obzirom na to da su MSP-ovi i novi korisnici podložniji pogreškama.